

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра граматики англійської мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
Майя НІКОЛАЄВА

« 1 » 09 2022 р.

ПРОГРАМА

ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ПРАКТИКИ

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність : 035 філологія

Спеціалізація: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська

Освітньо-професійна програма: Германські мови та літератури (переклад
включно), перша – англійська

ОНУ

2022

Програма перекладацької практики. – Одеса: ОНУ, 2022. – 17 с.

Розробники:

Ірина МОРОЗОВА, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри граматики англійської мови

Олена ПОЖАРИЦЬКА, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри граматики англійської мови

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри граматики англійської мови

Протокол № 1 від “ 25 ” 08 2022 р.

Завідувач кафедри _____ Олена Олена КАРПЕНКО

Погоджено із гарантом ОПІ Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

_____ Олена Олена КАРПЕНКО

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від “ 26 ” серпня 2022 р.

Голова НМК _____ Тетяна Тетяна ТЕЛЕЦЬКА

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри граматики англійської мови

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2022р.

Завідувач кафедри _____ Олена КАРПЕНКО

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри граматики англійської мови

Протокол № _____ від. “ _____ ” _____ 2022р.

Завідувач кафедри _____ Олена КАРПЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія Спеціалізація: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно): перша англійська Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)	Обов’язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	2-й
		<i>Семестр</i>	
		1-й	1-й
		<i>Лекції</i>	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		90 год.	90 год.
Форма підсумкового контролю: Залік Залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Перекладацька практика є обов'язковою компонентою програми професійної підготовки магістра спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно): перша англійська. Перекладацька практика є однією з форм організації навчального процесу, яка спрямована на набуття здобувачами вищої освіти ступеня магістра умінь і навичок перекладацької діяльності і дозволяє поєднати теоретичну підготовку студентів з їхньою практичною перекладацькою діяльністю.

Метою навчальної дисципліни Перекладацька практика є:

- застосування у практичній діяльності знань з теорії та практики перекладу
- усвідомлення професійної значущості цих знань
- виховання потреби постійного удосконалення професійних знань, навичок та умінь перекладацької майстерності
- оволодіння сучасними формами, засобами, технологіями перекладацької діяльності при роботі з текстами різних функціональних стилів та жанрів
- розвиток творчої ініціативи
- реалізація особистісного творчого потенціалу.

Перед здобувачами вищої освіти ступеня магістра під час перекладацької практики визначені такі **завдання**:

- підвищити рівень активного володіння всіма засобами мов оригіналу та перекладу
- закріпити навички вірного розуміння суті того, що повідомляється, за рахунок виконання доперекладацького аналізу
- удосконалити вміння та навички адекватного відтворення оригіналу, тобто створення такого перекладу, який здатний служити заміном першотвору
- розвинути навички подолання діалектичних суперечностей між адекватним та повним відтворенням оригіналу і неприпустимістю порушення норм мови перекладу
- спонукати здобувача вищої освіти до самостійного пошуку і розв'язання перекладацьких проблем
- поглибити знання методики постперекладацького критичного аналізу здійснених перекладів.

Перекладацька практика спрямована на формування елементів таких **компетентностей**:

Інтегральної: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень

та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальних (ЗК):

ЗК05. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Спеціальних (СК):

СК01. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

СК07. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

СК08. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

СК09. Здатність до аналізу прагматичних аспектів перекладу, основних моделей, типів перекладу, видів; перекладацьких відповідників, перекладацьких трансформацій, основних прийомів перекладу, вияву адекватності перекладу і рівнів перекладацької еквівалентності.

Програмні результати навчання (ПР). У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

ПР 01. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПР 02. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПР 03. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПР 04. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПР 06. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПР 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПР 18. Здійснювати доперекладацький аналіз тексту для визначення загальної стратегії перекладу залежно від мети перекладу, стилю, жанру, типу тексту та характеру адресата, проводити лінгвостилістичний та перекладознавчий аналіз різножанрових текстів (оригіналів і перекладів), вільно володіти навичками з основних видів перекладу, всіх жанрово-стильових різновидів текстів, в тому числі на основі сучасних комп'ютерних технологій; здатність виконувати правильний письмовий переклад різностильових та різножанрових текстів, здійснювати редагування перекладу (власного і чужого).

У результаті проходження перекладацької практики здобувач вищої освіти повинен **знати**:

- принципи доперекладацького аналізу оригіналу;
- основні види перекладу;
- методи і техніки письмового перекладу текстів;
- принципи укладення лінгвоперекладацького коментарю;
- види перекладацьких трансформацій, використовуваних для досягнення різних рівнів еквівалентності;

вміти:

- здійснювати доперекладацький аналіз текстів різних функціональних стилів для визначення загальної стратегії перекладу;
- користуватись сучасними інформаційними технологіями для вирішення перекладацьких завдань;
- ефективно використовувати різні види перекладацьких трансформацій;
- здійснювати адекватний письмовий переклад українською мовою англомовних текстів, що належать до наукового лінгвістичного та публіцистичного стилів, повною мірою відтворюючи денотативні, конотативні, прагматичні та стилістичні аспекти оригіналу;
- оцінювати адекватність власного перекладу і здійснювати його редагування;
- виконувати перекладацький аналіз (лінгвоперекладацький коментар);
- здійснювати редагування тексту перекладу.

3. Зміст навчальної дисципліни

Базою перекладацької практики є факультет романо-германської філології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, кафедра граматики англійської мови.

Безпосереднє навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечує кафедра. Керівниками практики є досвідчені викладачі кафедри.

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення перекладацької практики, є:

- призначення керівників практики
- складання тематики індивідуальних завдань
- підготовка форм звітної документації за результатами проведення практики.

Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність студентів і керівників практики, є робоча програма практики.

Кафедра граматики англійської мови, яка забезпечує безпосереднє керівництво перекладацькою практикою студентів, здійснює такі заходи:

- розробляє програму практики і при необхідності доопрацьовує її, але не рідше, ніж один раз на три роки
- здійснює розподіл студентів за керівниками
- організовує проведення настановчих зборів студентів з питань перекладацької практики за участю керівників практики
- здійснює загальне керівництво і контроль за проходженням практики
- повідомляє студентів про систему звітності з перекладацької практики
- організовує проведення фінального захисту результатів практики студентами за участю керівників практики

Керівник перекладацької практики:

- бере участь у настановчому інструктажі студентів (перед початком практики) і під час захисту звіту студентів про проходження практики;
- здійснює контроль за виконанням студентом програми перекладацької практики та строками її проведення
- надає практикантам допомогу у разі виникнення проблем на етапах доперекладацького аналізу, безпосередньо перекладу, опису застосованих перекладацьких трансформацій
- на засіданнях кафедри доповідає про стан проходження, а також про підсумки перекладацької практики.

Здобувачі вищої освіти ступеня магістра при проходженні перекладацької практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики матеріали (календарний графік, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів
- дотримуватися графіку проходження практики;
- нести відповідальність за виконану роботу
- своєчасно оформити звітну документацію та скласти залік з перекладацької практики.

Перекладацька практика здійснюється у вигляді письмового перекладу наукового лінгвістичного або публіцистичного тексту та їх лінгвоперекладацького аналізу. Список текстів керівник практики оновлює щорічно.

Процедура проходження практики складається з таких етапів (види роботи на кожному етапі практики наведено у таблиці 4.1):

- підготовчий етап;
- виконання доперекладацького аналізу тексту
- переклад текстів
- здійснення перекладацького аналізу (лінгвоперекладацький коментар)
- оформлення здійсненого перекладу згідно з оформленням оригіналу
- захист.

Таблиця 4.1

Етапи перекладацької практики

№ з/п	Етапи практики	Види роботи під час практики
1.	Підготовчий етап	Участь у настановчому інструктажі, ознайомлення з програмою практики та необхідними навчально-методичними матеріалами. Розподіл індивідуальних завдань.
2.	Доперекладацький аналіз тексту	Визначення типу, жанру, тематики, функціонально-стилістичних характеристик тексту і т.д. (Детальніше див. 3.1)
3.	Переклад тексту	Виконання письмового перекладу текстів
4.	Постперекладацький аналіз	Здійснити редагування перекладених текстів
5.	Лінгвоперекладацький коментар	Скласти лінгвоперекладацький коментар до кожного перекладеного тексту

		(захіщається усно, але не здається керівнику практики)
7.	Завершальний етап	Оформлення письмового перекладу. Захист результатів практики на засіданні кафедри

Завдання та порядок їх виконання

I. Доперекладацький аналіз

Завдання 1. Описати текст оригіналу, надати інформацію щодо джерела тексту, його автора, соціально-культурних характеристик тексту та його мети.

Завдання 2. Визначити жанр, тематику та функціонально-стилістичну характеристику тексту та відповідну перекладацьку стратегію для подолання перекладацьких труднощів.

Завдання 3. Визначити тип тексту, залежно від домінуючого типу інформації (когнітивної, емоційної, оперативної, змішаної) та цілі (дескриптивний, аргументативний, спонукальний, наративний).

Завдання 4. Визначити формальні характеристики текстів оригіналу:

- Формальна структура тексту. Внутрішні заголовки та їх функції. Загальна логіка будови тексту
- Засоби творення когезії (формальної зв'язності) тексту

Завдання 5. Визначити мовні особливості тексту оригіналу:

- Фонологічні особливості тексту
- Морфологічні та синтаксичні особливості тексту
- Лексичні особливості тексту (терміни, реалії, неологізми)

II. Переклад тексту

Завдання 6. Здійснити письмовий переклад текстів.

Завдання 7. Виконати постперекладацький аналіз (редагування перекладів).

III. Лівноперекладацький коментар

Завдання 8. Виконати перекладацький аналіз: навести в лінгвоперекладацькому коментарі результати лінгвістичного аналізу процесу перекладу, дати пояснення фонові інформації, опис перекладацьких рішень, пов'язаних з підбором контекстуально обумовлених одиниць тексту перекладу, які не є регулярними відповідниками одиниць оригіналу.

При перевірці завдання оцінюється вміння:

- здійснювати доперекладацький аналіз письмового тексту
- виконувати переклад із дотриманням граматичних, синтаксичних, стилістичних норм мови перекладу
- використовувати перекладацькі трансформації, необхідні для якісного перекладу
- критично оцінювати здійснений переклад, з метою самовдосконалення
- укладати та усно наводити лінгвоперекладацький коментар.

За результатами практики на кафедрі подається переклад лінгвістичного тексту (0,5 авт. арк.). Оформлення письмового перекладу передбачає збереження структури оригінального тексту (заголовки, підзаголовки, абзаци). Особливу увагу слід звернути на оформлення таких фрагментів тексту:

- заголовки (без крапки наприкінці)
- цифрова інформація (у зв'язку з відмінністю у традиції написання чисел при використанні арабських цифр);
- таблиці, графіки, рисунки, бібліографічні списки, виноски, в тому числі перекладацький коментар у разі необхідності). Текстові елементи на рисунках, діаграмах, в таблицях повинні бути перекладеними.

Технічні вимоги до оформлення тексту:

Переклади слід оформити у тому ж вигляді, який має оригінал, зі збереженням усього форматування.

Під час дистанційного навчання переклади здаються на електронну скриньку керівника практики.

Наприкінці практики проводиться захист зробленого перекладу та завдань, які йому передували, та їх обговорення. При захисті оцінюється: здатність відповідати на запитання та зауваження щодо перекладацьких нюансів тексту та оформлення виконаних завдань згідно вимог. За сукупністю всіх факторів виставляється оцінка з перекладацької практики.

Програма практики

Змістовий модуль 1. Організаційний етап

Тема 1. Організаційні збори. Затвердження графіку проходження практики. Розподіл індивідуальних завдань. Співбесіда за нормативами перекладацької діяльності

Змістовий модуль 2. Виконання перекладів та аналізу

Тема 2. Доперекладацький аналіз текстів.

Тема 3. Переклад текстів і постперекладацький аналіз.

Тема 4. Лінгвоперекладацький коментар.

Змістовий модуль 3. Завершальний етап

Тема 5. Підготовка письмового перекладу з вірним його форматуванням.

Тема 6. Обговорення результатів практики.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п	інд	ср		л	п	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Організаційний етап										
Тема 1. Організаційні збори. Затвердження графіку проходження практики. Розподіл індивідуальних завдань. Співбесіда за нормативами перекладацької діяльності	2				2	2				2

Разом за змістовим модулем 1	2				2	2				2
Змістовий модуль 2. Виконання перекладів та аналізу										
Тема 2. Доперекладацький аналіз текстів	10				10	10				10
Тема 3. Переклад текстів і постперекладацький аналіз.	60				60	60				60
Тема 4. Лінгвоперекладацький коментар	10				10	10				10
Разом за змістовим модулем 2	80				80	80				80
Змістовий модуль 3. Завершальний етап										
Тема 5. Підготовка письмового перекладу з вірним його форматуванням.	6				6		6			6
Тема 6. Обговорення результатів практики	2				2		2			2
Разом за змістовим модулем 3	8				8		8			8
Усього годин	90				90		90			90

5. Методи навчання

Загальний інструктаж, консультації, обговорення найскладніших питань, аналіз тексту оригіналу і перекладу, виконання індивідуальних письмових завдань – письмових перекладів текстів (фрагментів текстів) різних функціональних стилів та жанрів, редагування власних перекладів, самоаналіз.

6. Форми контролю і методи оцінювання

Поточний контроль: контроль виконання окремих етапів перекладацької практики керівником практики.

Формою підсумкового контролю є залік.

Критерії та шкала оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	За національною шкалою	Визначення
1	2	3	4
90–100	A	зараховано	Переклад подано у докінченому та відредагованому вигляді. Здійснений переклад: повністю відтворює денотативні, конотативні, прагматичні та стилістичні аспекти першотвору. Здобувач вищої освіти здійснив доперекладацький і перекладацький аналіз в повному обсязі і здатний критично аналізувати переклад в аспекті вдосконалення навичок перекладу. Переклад подано у встановлені терміни.
85–89	B		Переклад подано у докінченому та відредагованому вигляді. Здійснений переклад: повністю відтворює денотативні, конотативні, прагматичні аспекти першотвору, проте містить незначні мовні огріхи і порушує стилістичний реєстр тексту оригіналу. Здобувач вищої освіти вміє здійснювати доперекладацький та перекладацький аналіз і здатний критично аналізувати переклад в аспекті вдосконалення навичок перекладу. Переклад подано у встановлені терміни
75–84	C		Переклад подано у докінченому та відредагованому вигляді. Здійснений переклад: повністю відтворює денотативні, конотативні, прагматичні аспекти першотвору, проте містить мовні огріхи і порушує стилістичний реєстр тексту оригіналу. Здобувач вищої освіти в цілому вміє здійснювати доперекладацький та перекладацький аналіз і здатний критично аналізувати переклад в аспекті вдосконалення навичок перекладу. Порушені терміни подачі письмового перекладу.
70–74	D		Здійснений переклад відтворює денотативні та конотативні аспекти першотвору, проте не відтворює стилістичні та прагматичні аспекти містить значні мовні огріхи. Доперекладацький та перекладацький аналіз здійснено не в повному обсязі. Здобувач вищої освіти в цілому здатний критично аналізувати переклад в аспекті вдосконалення навичок перекладу. Переклад подано з порушенням встановлених термінів.
60–69	E		Здійснений переклад відтворює денотативний аспект першотвору, проте не відтворює конотативні, прагматичні та стилістичні аспекти містить значні мовні огріхи. Доперекладацький і перекладацький аналіз здійснено не в повному обсязі. Здобувач вищої освіти не

			здатний критично аналізувати переклад в аспекті вдосконалення навичок перекладу. Переклад подано з порушенням встановлених термінів.
35–59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	Здійснений переклад не в повному обсязі відтворює денотативні, конотативні, прагматичні та стилістичні аспекти першотвору, містить значні мовні огріхи. Доперекладацький і перекладацький аналіз здійснено не в повному обсязі. Здобувач вищої освіти не здатний критично аналізувати переклад в аспекті вдосконалення навичок перекладу. Переклад подано з порушенням встановлених термінів.
0–34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здійснений переклад не відтворює денотативні, конотативні, прагматичні та стилістичні аспекти першотвору, містить значні мовні огріхи. Доперекладацький та перекладацький аналіз не здійснено. Переклад подано з порушенням встановлених термінів.

7. Розподіл балів, які отримують студенти

У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожну тему змістового модуля. Загальна оцінка з навчальної дисципліни – це є середнє арифметичне суми балів за поточний контроль. Здобувач вищої освіти одержує підсумкову оцінку, якщо за результатами поточного контролю він набрав за кожну тему 60 і більше балів.

Поточний контроль				Загальна оцінка	
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		100
T1	T2	T3	T4	T5	
100	100	100	100	100	

8. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Перекладацька практика»
2. Силабус навчальної дисципліни «Перекладацька практика»

9. Рекомендована література

Основна

1. Гудманян А.Г., Сітко А.В., Єнчева Г.Г. Основи перекладознавства: навч. посіб. для студентів спец. 035 Філологія Вінниця: Нова Книга, 2020. 351 с.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2022. 564 с.
3. Максимов С.Є. Перекладацький аналіз тексту у світлі дискурс-аналізу. *Науковий вісник кафедри Юнеско КНЛУ. Серія Філологія. Педагогіка.Психологія.* 2017. Вип. 34. С. 124-127.

Додаткова

1. Литвин І.М. Перекладознавство: науковий посібник. Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. 288 с.
2. Максименко О.В. Прецедентні феномени в перекладі: навч. посібник. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. 168 с.
3. Мірам Г. Є., Дайнеко В. В. Основи перекладу. К.: Ніка Центр, 2012. 298 с.
4. Чередниченко О.І. Переклад – Культура – Ідентичність. Київ: Видавець Заславський О.Ю., 2017. 224 с.
5. Чередниченко О.І. Про мову і переклад. Київ: Либідь, 2007. 248 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Словник Reverso <https://context.reverso.net/>